

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMINIŲ IR KITŲ TARPTAUTINIŲ SANKCIJŲ ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. IX-2160 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2092 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 515 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2093 PROJEKTO

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. rugsėjo 19 d. sprendimą Nr. SV-S-875 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 ir 2 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-2160 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2092 (toliau – Įstatymo projektas) reguliavimo tikslui, tačiau siūlyti nesvarstyti Įstatymo projekto, nes yra būtina išsamiai ir kompleksiskai peržiūrėti dabartinę pačių tarptautinių sankcijų įgyvendinimo mechanizmo reglamentavimą ir iš jo kylančias įgyvendinimo problemas, be kita ko susijusias su nuoseklesniu Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos sankcijų komitetų sprendimų įgyvendinimu, tarptautinių sankcijų įgyvendinime dalyvaujančių institucijų funkcijų ir kompetencijų patikslinimu ir tarptautinių sankcijų rūšių bei kitų nuostatų aktualizavimu. Įstatymo projekte siūlomas nacionalinių ribojamųjų priemonių reglamentavimas didele dalimi yra grindžiamas analogiškėmis (ekonominėmis ir finansinėmis) tarptautinėmis sankcijomis, ypač kiek tai susiję su jų turiniu ir įgyvendinimo priežiūra, todėl minėta tarptautinių sankcijų įgyvendinimo mechanizmo peržiūra neišvengiamai palies ir Įstatymo projekto nuostatas. Be to, yra būtina nuodugniai išanalizuoti šios išvados 2 punkte nurodytus probleminius nacionalinių ribojamųjų priemonių reglamentavimo aspektus ir įvertinti nacionalinių ribojamųjų priemonių taikymo galimybes, teisėtumą, mastą ir ypatumus. Atsižvelgdama į tai, Lietuvos Respublikos Vyriausybė įvertins visas galimas nacionalinių ribojamųjų priemonių reglamentavimo alternatyvas, parengs naują Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-2160 pakeitimo įstatymo projektą ir jį pateiks Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti VI (pavasario) sesijoje.

2. Atkreipti Lietuvos Respublikos Seimo dėmesį į šiuos aspektus, jei Įstatymo projektas būtų svarstomas:

2.1. Įstatymo projekte lėšų ir kito turto įšaldymo kaip naujos nacionalinės ribojamosios priemonės nustatymas 11 straipsnio 1 ir 2 dalyse būtų taikomas neatlikus vertinimo dėl šių priemonių tinkamumo ir pagrįstumo tų asmenų, kuriems uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką remiantis Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 133 straipsnio 4 dalyje nurodytais pagrindais, atžvilgiu. Įstatymo projekte siūlomos nustatyti nacionalinės ribojamosios priemonės ir jų taikymo tvarka galimai ribotų Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnyje įtvirtintą nuosavybės neliečiamumo principą, 30 ir 31 straipsniuose įtvirtintą asmens teisę į veiksmingą gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 ir 47 straipsnyje bei Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 13 straipsnyje bei Pirmojo protokolo 1 straipsnyje garantuojamas teises.

2.2. Kaip pažymėta Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktoje išvadoje dėl Įstatymo projekto, sankcijos ir kitokios poveikio priemonės, ribojančios asmenų ar kapitalo judėjimo laisvę, gali būti nustatytos tik prieš tai atlikus individualų vertinimą, atsižvelgus į konkretaus asmens keliamą grėsmę, siūlomos taikyti priemonės proporcingumą ir būtinumą. Savo ruožtu pateisinimai, nesusiję su konkretaus atvejo aplinkybėmis arba grindžiami bendrosios prevencijos sumetimais, nėra priimtini – grėsmė turi būti reali, egzistuojanti ir įvertinta sprendimo priėmimo metu. Kitaip nei tarptautinių sankcijų įgyvendinimo atvejais, Lietuvos valstybei tektų pagrindinė pareiga be kita ko užtikrinti, kad nacionalinės ribojamosios priemonės kiekvienu konkrečiu atveju taikomos pagrįstai, įvertinus jų proporcingumą ir būtinumą, kad apie atitinkamas priemones būtų pranešta asmenims, kurių atžvilgiu jos taikomos, ir užtikrinta jų teisė į veiksmingą teisminę gynybą.

2.3. Nors Įstatymo projektu keičiamo įstatymo pavadinime įvardinamos nacionalinės ribojamosios priemonės, o pačiame įstatyme nacionalinėms ribojamosioms priemonėms skirtas penktasis skirsnis, naujomis nuostatomis siūloma įtvirtinti tik vieną tokią priemonę, t. y. lėšų ir turto įšaldymą. Draudimas atvykti bei nacionalinių ribojamųjų priemonių skyrimo tvarka ir atvejai toliau būtų reguliuojami Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“. Be to, Įstatymo projekto aiškinamajame rašte kaip vienas iš tikslų yra įvardijamas ir siekis užkirsti kelią galimam pinigų plovimui, o tai iš dalies susiję su Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo reguliavimo sritimi. Toks fragmentiškas požiūris į lėšų ir kito turto įšaldymą, kurio turinys ir įgyvendinimas aptariami viename įstatyme, skyrimo procedūra – kitame, o tikslai iš dalies susiję dar su kitais įstatymais, nacionalinių ribojamųjų priemonių taikymo veiksmingumui gali turėti priešingą poveikį. Tai taip pat kelia abejonių, ar Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymas yra tinkamiausias teisės aktas nacionalinėms ribojamosioms

priemonėms reguliuoti. Aiškinamajame rašte nėra pateikta informacija, ar buvo vertinama galimybė konsoliduoti visas pagrindines su nacionalinių ribojamųjų priemonių nustatymu ir įgyvendinimu susijusias nuostatas viename teisės akte.

2.4. Įstatymo projekte siūlomą reguliavimą dėl nacionalinių ribojamųjų priemonių taikymo juridiniam asmeniui, kuriame naudos gavėjas yra užsienietis, kuriam uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką, reikia įvertinti proporcingumo ir pagrįstumo aspektais, atsižvelgiant į Lietuvos ir Europos Sąjungos tarptautinėmis sutartimis priimtus įsipareigojimus dėl užsienio šalių investuotojų investicijų teisinės apsaugos. Siūlymas nacionalines ribojamąsias priemones taikyti juridiniam asmeniui, kuriame naudos gavėjas yra užsienietis, kuriam uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką, gali apimti nepagrįstai didelį asmenų skaičių, kadangi sąvoka „naudos gavėjas“ Įstatymo projekte neapibrėžta ir gali būti suprantama bei interpretuojama labai plačiai. Be to, būtina įvertinti, ar tokių nacionalinių ribojamųjų priemonių taikymas Lietuvoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje įsteigtam juridiniam asmeniui būtų teisėtas ir pagrįstas Europos Sąjungos teisės požiūriu.

3. Pritarti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 515 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-2093 reguliavimo tikslui, tačiau siūlyti jo nesvarstyti tol, kol Lietuvos Respublikos Seimui nebus pateiktas 1 punkte minimas naujas Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-2160 pakeitimo įstatymo projektas, įskaitant siūlymus dėl galimų nacionalinių ribojamųjų priemonių reglamentavimo alternatyvų. Taip pat būtina atkreipti Lietuvos Respublikos Seimo dėmesį į tai, kad turėtų būti svarstomas ir baudžiamosios atsakomybės už nacionalinių ribojamųjų priemonių pažeidimus taikymo, kaip tai numatyta tarptautinių sankcijų pažeidimo atvejais, klausimas.

Ministras Pirmininkas

Užsienio reikalų ministras

Užsienio reikalų ministras
Linas Linkevičius

Dalia Kaminskienė
Vyriausioji specialistė

2018-12-12

Tomas Bliznikas
Teisės ir tarptautinių sutarčių
departamento
direktoriaus pavaduotojas